

Instytut Pamięci Narodowej - Archiwum

<https://archiwum.ipn.gov.pl/pl/50-rocznica-grudnia-70/129325,GRUDZIEN-03970-Profesor-Jerzy-Eisler-opowiada-o-przyczynach-i-przebiegu-wystapie.html>
12.03.2026, 12:33

GRUDZIEN '70 - Profesor Jerzy Eisler opowiada o przyczynach i przebiegu wystąpień robotników Gdańska, Gdyni i Szczecina w 1970 r. w 50. rocznicę tych wydarzeń.

Ogłoszona wieczorem 12 grudnia 1970 r. za pośrednictwem radia drastyczna podwyżka cen wielu towarów, w tym artykułów spożywczych była bezpośrednią przyczyną gwałtownych robotniczych protestów, do których doszło w kilku miastach Wybrzeża w grudniu 1970 r.

14 grudnia 1970 r. rozpoczęły się one strajkiem w Stoczni im. Lenina w Gdańsku i objęły inne zakłady Wybrzeża (strajkowały też zakłady w głębi kraju).

17 grudnia 1970 r. w okolicach przystanku SKM Gdynia Stocznia wojsko i milicja otworzyły ogień do robotników udających się do pracy (na wezwanie wicepremiera Stanisława Kociołka). Protestujący, niosący na drzwiach zabitego 18-letniego robotnika Zbigniewa Godlewskiego (bohatera Ballady o Janku Wiśniewskim) i zakrwawione sztandary narodowe, udali się do Urzędu Miejskiego przy ul. Świętojańskiej, gdzie doszło do kolejnych starć.

W Szczecinie podpalamo Komitet Wojewódzki PZPR i Komendę Wojewódzką MO, postrzelono śmiertelnie kilkanaście osób. W tym samym czasie trwały zamieszki w Słupsku i Elblągu. Protestom społecznym towarzyszyła niejawną rozgrywką polityczną w kierownictwie PZPR, w efekcie której na stanowisku I sekretarza KC PZPR Władysława Gomułkę, zastąpił Edward Gierek, dotychczasowy członek Biura Politycznego i zarazem I sekretarz KW PZPR w Katowicach.

Nagranie – Oddziałowe Biuro Edukacji Narodowej IPN w Warszawie

Montaż – Bartłomiej Grzegorzczak